

Lekcja 2

Co Ci się należy, kiedy płacisz składki

- ✓ System ubezpieczeń społecznych
- ✓ Praca zarobkowa a ubezpieczenia
- ✓ Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego
- ✓ Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

Lekcja 2: Co Ci się należy, kiedy płacisz składki

- ✓ System ubezpieczeń społecznych
- ✓ Praca zarobkowa a ubezpieczenia
- ✓ Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego
- ✓ Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lekcje z ZUS

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

System ubezpieczeń społecznych

1

- ryzyko starości → ubezpieczenie emerytalne
- ryzyko niezdolności do pracy → ubezpieczenia rentowe
- ryzyko wypadku przy pracy → ubezpieczenie wypadkowe
- macierzyństwo i ryzyko choroby → ubezpieczenie chorobowe

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych korzystamy przez całe życie

2

- ✓ zasiłek macierzyński
- ✓ zasiłek opiekuńczy
- ✓ zasiłek chorobowy
- ✓ świadczenie rehabilitacyjne
- ✓ rehabilitacja lecznicza
- ✓ renta z tytułu niezdolności do pracy
- ✓ emerytura
- ✓ zasiłek pogrzebowy

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Praca zarobkowa a ubezpieczenia

3

Ubezpieczenie	Umowa o dzieło	Umowa zlecenia z uczniami i studentami (do skończenia przez nich 26 lat)	Umowa zlecenia	Umowa o pracę	Działalność gospodarcza
Emerytalne	☐	☐	☒	☒	☒
Rentowe	☐	☐	☒	☒	☒
Chorobowe	☐	☐	☐	☒	☐
Wypadkowe	☐	☐	☒	☒	☒
Zdrowotne	☐	☐	☒	☒	☒

Ubezpieczenie obowiązkowe Ubezpieczenie dobrowolne Brak ubezpieczenia

Powyższe zasady ubezpieczeń obowiązują, gdy umowa lub prowadzenie działalności jest jedynym źródłem zarobków.

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Stopy procentowe składek i zasady ich finansowania

4

Ubezpieczenie	Stopa procentowa składki	Zasady finansowania składek od umowy o pracę i umowy zlecenia		Zasady finansowania składek przez osobę, która prowadzi działalność gospodarczą
		ze środków pracodawcy, zleceniodawcy	ze środków pracownika, zleceniobiorcy	
Emerytalne	19,52%	9,76%	9,76%	wszystkie składki w całości z własnych środków
Rentowe	8%	6,5%	1,5%	
Chorobowe	2,45%	-	w całości	
Wypadkowe	jest zróżnicowana	w całości	-	
Zdrowotne	9% albo 4,9% dla przedsiębiorców opodatkowanych wyłącznie podatkiem liniowym	-	w całości	

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego

5

zasitek
chorobowy

świadczenie
rehabilitacyjne

zasitek
macierzyński

zasitek
opiekunczy

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Zasiłek chorobowy

otrzymasz zamiast pensji, gdy będziesz chorować i korzystać ze zwolnienia lekarskiego

6

Maksymalny okres wypłaty zasiłku chorobowego wynosi:

- ✓ **182 dni;**
- ✓ **270 dni** – jeśli Twoja niezdolność do pracy wystąpi w czasie ciąży albo będzie spowodowana gruźlicą;
- ✓ **91 dni** – jeżeli Twoja niezdolność do pracy wystąpi po ustaniu ubezpieczenia (nie dotyczy to:
 - niezdolności do pracy z powodu poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi ich pobrania;
 - niezdolności do pracy spowodowanej gruźlicą;
 - niezdolności do pracy w czasie ciąży).

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Zasiłek chorobowy

wynosi:

7

- ✓ **80% pensji** (średniej z 12 miesięcy);
- ✓ **100% pensji** (średniej z 12 miesięcy), jeśli Twoja niezdolność do pracy będzie spowodowana m.in. wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wystąpi w czasie ciąży.

Lekcja 2

Jeśli pracodawca zatrudnia powyżej 20 osób, to wypłaca im zasiłki, a następnie rozlicza się z ZUS. W pozostałych przypadkach zasiłki wypłaca ZUS.

Lekcje z ZUS

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje Ci, jeśli:

8

- ✓ wykorzystasz zasiłek chorobowy przez maksymalny okres, a nadal będziesz niezdolny do pracy;
- ✓ możliwe jest, że odzyskasz zdolność do pracy po dalszym leczeniu lub rehabilitacji.

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Świadczenie rehabilitacyjne

9

Abyś mógł skorzystać ze świadczenia rehabilitacyjnego, lekarz orzecznik ZUS musi wydać Ci **orzeczenie o niezdolności do pracy na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy**.

Jeżeli lekarz orzecznik stwierdzi, że jesteś zdolny do pracy, a Ty się z tym nie zgadzasz, możesz wnieść sprzeciw do komisji lekarskiej ZUS.

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Świadczenie rehabilitacyjne możesz otrzymywać maksymalnie przez 12 miesięcy

10

Wynosi ono:

- ✓ **90% pensji** (średniej z 12 miesięcy) przez pierwsze 90 dni, a w pozostałym okresie **75% pensji**;
- ✓ **100% pensji** (średniej z 12 miesięcy), jeśli niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży.

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Zasiłek macierzyński otrzymasz, jeśli urodzisz dziecko albo przyjmiesz dziecko na wychowanie

11

Okres wypłaty zasiłku będzie zależał od **liczby dzieci**, które urodzisz podczas jednego porodu lub jednocześnie przyjmiesz na wychowanie.

Z zasiłku macierzyńskiego może też skorzystać ubezpieczony **ojciec dziecka**.

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Zasitek macierzyński, gdy urodzisz 1 dziecko, wynosi:

12

- ✓ **100% pensji**
(średniej z 12 miesięcy)
za pierwsze 20 tygodni;
- ✓ **70% pensji**
za kolejne 32 tygodnie.

Lekcja 2

Możesz zdecydować, że chcesz pobierać zasitek w takiej samej wysokości przez 52 tygodnie. Wtedy wyniesie on **81,5% pensji**.

Lekcje z ZUS

Zasitek opiekuńczy otrzymasz, gdy będziesz opiekować się:

13

- ✓ zdrowym dzieckiem w wieku do 8 lat w sytuacjach określonych w przepisach lub chorym dzieckiem do 14 lat, w tym także dzieckiem niepełnosprawnym w tym wieku (**60 dni w roku kalendarzowym**);
- ✓ chorym dzieckiem w wieku powyżej 14 lat lub innym chorym członkiem rodziny (np. małżonkiem, rodzicem), jeśli będziesz z nim mieszkać w czasie choroby (**14 dni w roku kalendarzowym**).

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Zasitek opiekuńczy otrzymasz, gdy będziesz opiekować się:

14

- ✓ chorym niepełnosprawnym dzieckiem w wieku 14–18 lat (**30 dni w roku kalendarzowym**);
- ✓ niepełnosprawnym dzieckiem w wieku 8–18 lat w związku z porodem, chorobą albo pobytem w szpitalu Twojego małżonka lub rodzica tego dziecka, który stale się nim opiekuje (**30 dni w roku kalendarzowym**).

Zasitek opiekuńczy wynosi 80% pensji
(średniej z 12 miesięcy).

Łączny okres pobierania zasiłku opiekuńczego w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć 60 dni.

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

15

zasitek chorobowy

świadczenie rehabilitacyjne

renta wypadkowa

Możesz otrzymać te świadczenia, jeśli będziesz niezdolny do pracy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

jednorazowe odszkodowanie
zwrot kosztów wyrobów medycznych, świadczeń stomatologicznych i szczepień ochronnych

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

16

Zasitek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne wynosi **100% pensji** (średniej z 12 miesięcy).

Zasitek chorobowy z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje Ci niezależnie od tego, jak długo podlegasz ubezpieczeniu wypadkowemu.

Lekcja 2

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

17

Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości **20% przeciętnego wynagrodzenia** za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Rentę wypadkową otrzymasz, gdy staniesz się całkowicie lub częściowo niezdolny do pracy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

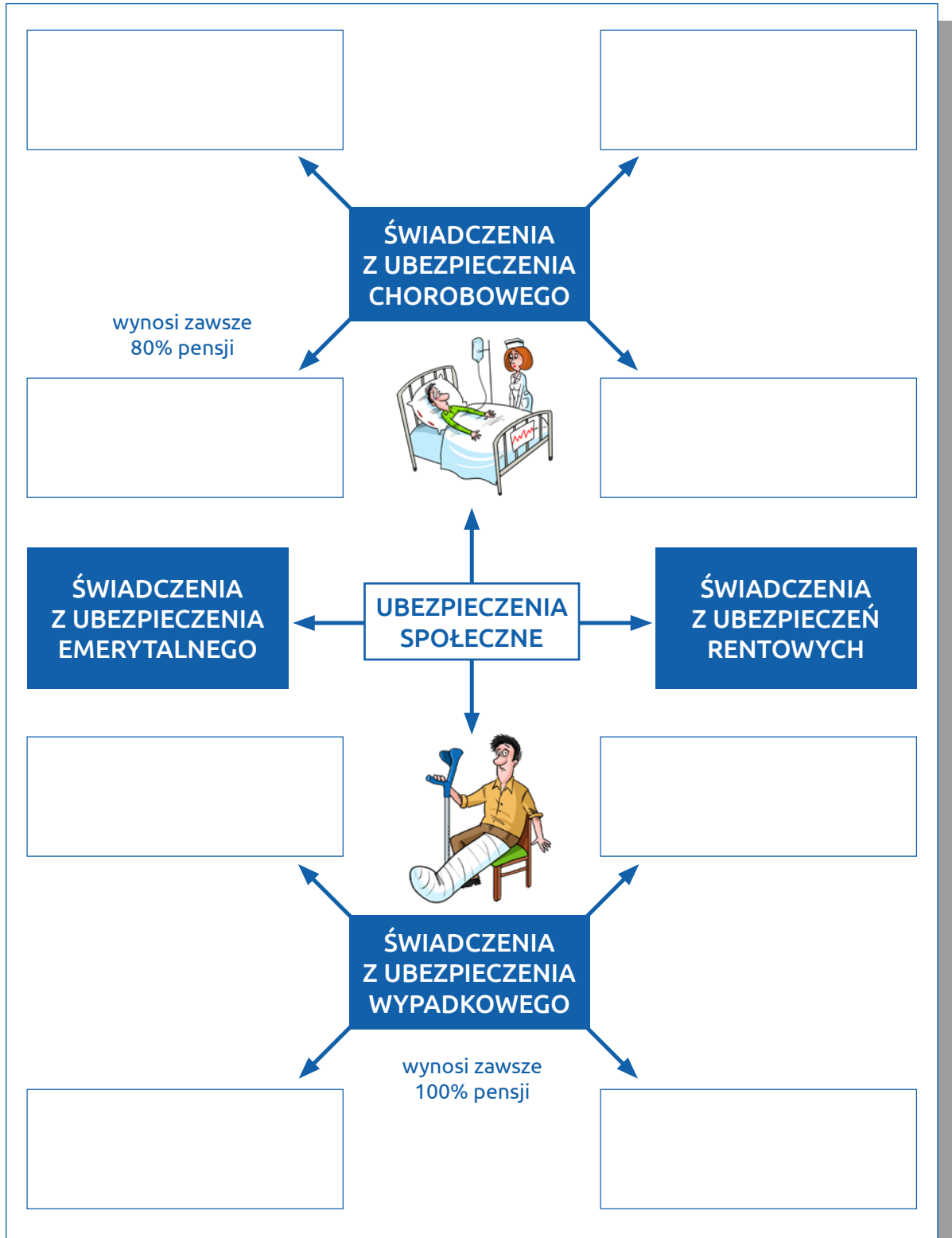

Lekcja 2

ĆWICZENIE – MAPA MYŚLI

Na podstawie wiadomości z lekcji wypisz informacje o świadczeniach z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego. Skorzystaj z poniższej mapy myśli albo zrób to na dużym arkuszu papieru.

...KIEDY PRZYSŁUGUJE ZASIŁEK CHOROBY Z UBEZPIECZENIA CHOROBY?

Zasiłek chorobowy możesz otrzymać, jeśli spełniasz następujące warunki:

- ✓ jesteś niezdolny do pracy z powodu choroby i korzystasz ze zwolnienia lekarskiego od pracy;
- ✓ masz wymagany okres ubezpieczenia chorobowego.

30 albo 90 dni ubezpieczenia

Wymagany okres ubezpieczenia chorobowego to tzw. **okres wyczekiwania na zasiłek**. Zależy on od rodzaju ubezpieczenia chorobowego.

Jeśli ubezpieczenie chorobowe jest obowiązkowe (np. z umowy o pracę), to możesz otrzymać zasiłek chorobowy **po 30 dniach** nieprzerwanego ubezpieczenia. Jeśli natomiast ubezpieczenie chorobowe jest dobrowolne (np. z prowadzonej działalności gospodarczej), to prawo do zasiłku chorobowego przysługuje Ci **po 90 dniach** nieprzerwanego ubezpieczenia.

Do okresu wyczekiwania na zasiłek wlicza się poprzednie okresy podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, zarówno obowiązkowo, jak i dobrowolnie, jeżeli przerwa między nimi nie przekroczyła 30 dni lub była spowodowana:

- ✓ urlopem wychowawczym;
- ✓ urlopem bezpłatnym;
- ✓ odbywaniem czynnej służby wojskowej przez żołnierza niezawodowego.

PRZYKŁAD 1

Tomasz zawarł umowę zlecenia obowiązującą od 1 lutego, a 17 lutego tego samego roku zachorował i lekarz wystawił mu zwolnienie lekarskie. Tomasz podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od pierwszego dnia umowy (od 1 lutego). Przed zawarciem umowy zlecenia Tomasz wykonywał umowę o pracę przez pół roku – do 15 stycznia. W związku z tym, że łączny okres ubezpieczenia chorobowego Tomasza z umowy o pracę i umowy zlecenia wynosi ponad 90 dni i przerwa między tymi okresami nie przekroczyła 30 dni, Tomasz ma prawo do zasiłku chorobowego od pierwszego dnia niezdolności do pracy.

Zasada i wyjątek

Od zasady, że trzeba mieć określony okres ubezpieczenia, aby otrzymać zasiłek chorobowy, jest wyjątek. Przepisy przewidują, że można otrzymać zasiłek chorobowy **bez okresu wyczekiwania**. Na taki zasiłek możesz liczyć, jeśli m.in.:

- ✓ jesteś absolwentem szkoły lub uczelni i zostajesz objęty ubezpieczeniem chorobowym (np. jako pracownik) albo przystąpiłeś do tego ubezpieczenia (np. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą) w ciągu 90 dni od dnia, w którym ukończyłeś szkołę lub uzyskałeś dyplom ukończenia studiów wyższych (na kierunkach lekarskich, lekarsko-dentystycznych i weterynarii – od dnia, w którym złożyłeś ostatni wymagany planem studiów egzamin, a na farmacji – od dnia, w którym zaliczyłeś ostatnią przewidzianą w planie studiów praktykę);
- ✓ Twoja niezdolność do pracy wynika z wypadku w drodze do pracy lub z pracy.

PRZYKŁAD 2

Karol ukończył szkołę w czerwcu. Po wakacjach – od 1 września – rozpoczął pracę na podstawie umowy zlecenia. Zleceniodawca zgłosił Karola do ubezpieczeń społecznych (w tym do chorobowego). Po dwóch tygodniach Karol zachorował i otrzymał zwolnienie lekarskie. Choć Karol był tak krótko ubezpieczony, zleceniodawca wypłacił mu zasiłek chorobowy. Jeśli absolwent szkoły zostaje objęty ubezpieczeniem chorobowym w ciągu 90 dni od ukończenia szkoły, ma prawo do zasiłku chorobowego bez okresu wyczekiwania.

PRZYKŁAD 3

Piotr podjął zaraz po studiach swoją pierwszą pracę na podstawie umowy o pracę. Gdy wracał z pracy pierwszego dnia, uległ wypadkowi, który pracodawca uznał za wypadek w drodze z pracy. Piotr był z powodu tego wypadku niezdolny do pracy przez ponad dwa miesiące. Najpierw za 33 dni otrzymał wynagrodzenie za czas choroby (finansowane przez pracodawcę), a następnie, mimo że tak krótko był ubezpieczony, otrzymał zasiłek chorobowy.

Ważne!

Jeśli będziesz pracownikiem, to Twój zasiłek będzie liczony od Twojego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłaconego za ostatnie 12 miesięcy przed niezdolnością do pracy.

Jeśli nie będziesz pracownikiem, tylko np. ubezpieczonym zleceniobiorcą, to Twój zasiłek będzie liczony od średniego miesięcznego przychodu (od którego były opłacane składki na ubezpieczenie chorobowe) za 12 miesięcy przed niezdolnością do pracy.

W szczególnych przypadkach, określonych w przepisach, podstawę wymiaru zasiłku można ustalić z krótszego okresu. Jeśli na przykład pracownik zachoruje i stanie się niezdolny do pracy, zanim minie 12 miesięcy kalendarzowych jego zatrudnienia (i ubezpieczenia), podstawę wymiaru zasiłku chorobowego trzeba ustalić na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pełne miesiące kalendarzowe tego zatrudnienia (i ubezpieczenia).

PRZYKŁAD 4

Marcin jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę od 10 kwietnia. Zachorował i stał się niezdolny do pracy od 15 lipca. Aby ustalić podstawę wymiaru zasiłku, trzeba przyjąć przeciętne miesięczne wynagrodzenie Marcina za pełne miesiące kalendarzowe zatrudnienia, czyli za maj i czerwiec.

ĆWICZENIE – TEST

Jest to test wielokrotnego wyboru, co oznacza, że każde z pytań może mieć od 1 do 4 prawidłowych odpowiedzi. Otrzymasz 1 punkt, gdy udzielisz pełnej odpowiedzi na pytanie. Wybraną odpowiedź zaznacz znakiem „X” w kratce przy tej odpowiedzi.

PYTANIA		PUNKTACJA
1. Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego wynosi 100% pensji:		
A	tylko gdy niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem przy pracy;	A ☐
B	gdy niezdolność do pracy jest spowodowana m.in. wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wystąpi w czasie ciąży;	B ☐
C	za pierwsze 90 dni i 75% pensji w pozostałym okresie;	C ☐
D	zawsze, gdy chory pracownik ma skończone 40 lat.	D ☐
2. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego może otrzymać osoba niezdolna do pracy z powodu:		
A	wypadku w drodze do pracy lub z pracy;	A ☐
B	wypadku przy pracy;	B ☐
C	każdego wypadku, także niezwiązanego z pracą;	C ☐
D	choroby zawodowej.	D ☐
3. Tzw. okres wyczekiwania na zasiłek chorobowy:		
A	zależy od rodzaju ubezpieczenia chorobowego;	A ☐
B	dla osób prowadzących działalność gospodarczą wynosi 60 dni;	B ☐
C	dla pracowników wynosi 30 dni;	C ☐
D	nie dotyczy m.in. tych osób, których niezdolność do pracy wynika z wypadku w drodze do pracy lub z pracy.	D ☐
4. Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje:		
A	obowiązkowo każdej osobie, która pobierała zasiłek chorobowy;	A ☐
B	w wysokości 100% pensji, jeśli niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży;	B ☐
C	przez maksymalnie 12 miesięcy;	C ☐
D	w wysokości 90% pensji przez pierwsze 90 dni i 70% pensji w pozostałym okresie.	D ☐
5. Zasiłek opiekuńczy przysługuje:		
A	tylko z powodu opieki nad chorym dzieckiem;	A ☐
B	z ubezpieczenia chorobowego;	B ☐
C	w wysokości 80% pensji;	C ☐
D	m.in. z tytułu opieki nad chorym dzieckiem w wieku do 14 lat (przez 60 dni w roku kalendarzowym).	D ☐
SUMA PUNKTÓW ZA POPRAWNE ODPOWIEDZI z pytań 1–5		

